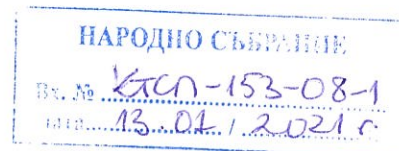

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА
ФИНАНСОВ НАДЗОР

Изх. № 02-00-11/.....13.01.2021г.

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

KTSDP@parliament.bg

На Ваш изх. № КТСП-153-08-1
от 11.01.2021 г.

УВАЖАЕМИ ДОКТОР АДЕМОВ,

Във връзка с изпратения с писмото под горния номер проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване № 102-01-2, внесен от Министерски съвет на 05.01.2021 г. Ви уведомявам, че Комисията за финансов надзор принципно подкрепя законопроекта, като представя на Вашето внимание предложения за неговото развиване, необходими за подобряване на защитата на правата и интересите на осигурените лица и пенсионерите и за укрепване на финансовата стабилност в допълнителното задължително пенсионно осигуряване.

Приложение: съгласно текста

ПРЕДЛОЖЕНИЯ
по
проект на Закон за изменение и допълнение
на Кодекса за социално осигуряване

I. Принципни предложения по проекта:

1. Съгласно мотивите към проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ЗИД на КСО, проектът) „създадената при старта на втория пенсионен стълб законова уредба на ... периода на изплащане на пенсия, е непълна и противоречива“. В него обаче са предвидени само промени, касаещи изплащането на пенсия от универсалните пенсионни фондове (УПФ), но не и от професионалните пенсионни фондове (ППФ). Във връзка с това предлагаме изложението на систематичните места по-долу изменения и допълнения за регламентиране на фазата на изплащане и от този тип фондове.

На последващ етап следва да бъде развита и регламентацията на фазата на изплащане и от фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, с оглед обезпечаване на покритието на биометричния риск в дейността на доброволните пенсионни фондове, яснота и правна сигурност на законово ниво относно покритието на инвестиционния риск. Запазването на основана на различни принципи уредба на изплащането на средствата от фондовете във втори и трети стълб, би означавало неравностойно третиране на осигурените лица в различните фондове, като паралелното прилагане на разнородни по същността си изисквания неминуемо усложнява дейността на дружествата, на надзорния орган и на трети лица (напр. одиторите).

2. Със законопроекта се предвижда, че видовете пенсия, покритите рискове и начинът за определяне на размера на плащанията се уреждат в правилника на фонда (т. 16 на чл. 143, ал. 2), посредством което се дава възможност за тяхното определяне от пенсионноосигурителните дружества (ПОД), вместо уреждане на набор от конкретни пенсионни продукти в Кодекса за социално осигуряване (КСО). Регламентирането на пенсионните продукти единствено в правилниците дава гъвкавост, но крие и рискове, свързани с това, продуктите да застрашават интересите на потребителите. Във връзка с това предлагаме на законово ниво да бъдат уредени видовете пенсионни продукти, разпределението на рисковете при тяхното предоставяне и задълженията на ПОД във връзка с изплащането на средствата и покритието на евентуален недостиг:

„Право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 167. (1) Осигуреното лице има право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1.

(2) Осигуреното лице има право на допълнителна пожизнена пенсия за старост и до една година преди навършване на възрастта му за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1.

(3) Допълнителната пожизнена пенсия за старост представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15% от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определянето му.

(4) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да предлага следните видове пенсии:

1. пожизнена пенсия без допълнителни условия;
2. пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане;
3. пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст.

(5) Не се допуска предлагане на допълнителни пожизнени пенсии за старост, които не са посочени в ал. 4.

(6) Периодът на гарантирано изплащане на пенсията по ал. 4, т. 2 може да бъде от 2 до 10 години в зависимост от избора на осигуреното лице.

(7) Сроктът и размерът на разсроченото плащане и размерът на пожизнената пенсия се определят в зависимост от избора на осигуреното лице при спазване на чл. 167а, ал. 3.

(8) Пенсионноосигурителното дружество изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост срещу прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 190а.

Право на професионална пенсия

Чл. 168. (1) От 1 януари 2016 г. осигурените лица в професионален пенсионен фонд придобиват право на пенсия за ранно пенсиониране при:

1. не по-малко от 10 години осигурителен стаж след 31 декември 1999 г. при условията на първа категория труд и възраст, 10 години по-ниска от възрастта им по чл. 68, ал. 1;

2. не по-малко от 15 години осигурителен стаж след 31 декември 1999 г. при условията на втора категория труд или при условията на първа и втора категория труд и възраст, 5 години по-ниска от възрастта им по чл. 68, ал. 1.

(2) При преценяване правото на пенсия по ал. 1 осигурителният стаж от първа категория труд допълва осигурителния стаж от втора категория труд без превръщане.

(3) Срочната професионална пенсия за ранно пенсиониране представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до изтичане на срока ѝ, чийто размер не може да бъде по-малък от 20 на сто от социалната пенсия за старост към датата на определянето му.

(4) Пенсионноосигурителното дружество изплаща срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране срещу прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, във фонда за професионални плащания.

(5) Пенсията по ал. 1 се изплаща до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от лицето и не може да се получава заедно с лична пенсия за трудова дейност или със социална пенсия за инвалидност по част първа.

(6) Наличието на изискуемия осигурителен стаж по ал. 1 се доказва с удостоверение от Националния осигурителен институт, което се издава по искане на пенсионноосигурителното дружество.

(7) Пенсионноосигурителното дружество подава искането в 7-дневен срок от получаване на заявлението на осигуреното лице за отпускане на срочна пенсия за ранно пенсиониране и прилага към него представените от лицето оригинални документи за осигурителен стаж.

(8) Националният осигурителен институт:

1. издава или отказва да издаде удостоверение в едномесечен срок от постъпване на искането, съответно от представянето на допълнителни документи за осигурителен стаж или изтичането на срока за тяхното представяне;

2. изпраща удостоверението или отказа за издаването му на осигуреното лице и на пенсионноосигурителното дружество;

3. заедно с изпращането на индивидуалния административен акт по т. 2 връща

на лицето представените оригинални документи.

(9) Удостоверението и отказът за издаването му могат да бъдат обжалвани от пенсионноосигурителното дружество и от осигуреното лице по реда на глава осма.

Право на еднократно или разсрочено изплащане на средствата при придобито право на пенсия

Чл. 169а¹. (1) Когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице, включително след допълване по реда на чл. 169, ал. 3, са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост в размера по чл. 167, ал. 3, съответно на срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране в размера по чл. 168, ал. 3, но надвишават трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, осигуреното лице има право да ги получи разсрочено.

(2) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида е по-малък от трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1, включително след допълване по ал. 4, те се изплащат на лицето еднократно.

(3) Когато към датата на определяне на еднократното или разсроченото плащане по ал. 1 средствата по индивидуалната партида са по-малко от сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски за съответното лице, индивидуалната партида се допълва до тази сума със средства от съответния резерв по чл. 193а, ал. 1 и плащането се определя въз основа на него.

(4) Месечният размер на разсроченото плащане към датата на определянето му не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 ал. 1 към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер.

(5) Пенсионноосигурителното дружество извършва разсроченото плащане срещу прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, във фонда за разсрочени плащания, съответно във фонда за професионални плащания.

(6) Лицата по чл. 127, ал. 6 и 7 имат право да получат еднократно или разсрочено натрупаните по индивидуалната им партида средства от осигурителни вноски, отнасящи се за периоди след разкриването на партидите, като за тези средства не се прилагат ал. 3 и 4 и чл. 131, ал. 2.

(7) Плащанията по ал. 2 и 6 се извършват от индивидуалната партида на осигуреното лице, като размерът на разсроченото плащане се определя по правилата на ал. 4.

Чл. 125

(3) Изплащането на средства във връзка с осигуряване във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване се осъществява, като:

1. при изплащане на допълнителна пожизнена пенсия за старост пенсионноосигурителното дружество носи риска от промяна в стойността на инвестициите и риска пенсионерът да преживее по-дълго от средната продължителност на живота;

2. при изплащане на срочна пенсия за ранно пенсиониране рискът от промяна в стойността на инвестициите се носи от пенсионноосигурителното дружество;

3. при еднократно и разсрочено изплащане на средства по чл. 169а¹, ал. 1 и 2 рискът от промяна в стойността на инвестициите се носи от пенсионноосигурителното дружество;

4. при еднократно и разсрочено изплащане на средства по чл. 139, ал. 1, т. 2, чл. 142, ал. 1, т. 2 и чл. 172 рискът от промяна в стойността на инвестициите се носи от осигуреното лице;

5. при еднократно и разсрочено изплащане на средства на наследниците на починало осигурено лице или пенсионер рискът от промяна в стойността на

инвестициите:

а) се носи от наследниците на починалото осигурено лице в случаите по чл. 170, ал. 1;

б) се носи от пенсионноосигурителното дружество в случаите по чл. 170, ал. 2-5.“

С оглед правна сигурност и защита на интересите на лицата, получаващи плащанията, предлагаме в приложение към КСО да бъдат предвидени формулите за тяхното изчисляване:

**Приложение № 1
към чл. 169, ал. 1 и 2, чл. 169в, ал. 4 и чл. 169г, ал. 3**

**Формули
за изчисляване на пенсията и за актуализация и преизчисляване на плащанията
след придобито право на пенсия в допълнителното задължително пенсионно
осигуряване**

1. Формули за изчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост по чл. 169, ал. 1

1.1. Формула за изчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост по чл. 167, ал. 4, т. 1

$$P=S/n$$

където

P – размер на първото плащане;

S – сума по партидата на лицето;

n – прогнозен брой плащания към момента на отпускане на пенсията

$$n = e^{\circ}_{(age)} * 12$$

$e^{\circ}_{(age)}$ – средната продължителност на предстоящия живот на лице на възраст (age) от таблицата по чл. 169, ал. 1.

1.2. Формула за изчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост с период на гарантирано изплащане по чл. 167, ал. 4, т. 2

$$G=S/n$$

където

G – размер на първото плащане;

S – сума по партидата на лицето;

n – прогнозен брой плащания към момента на отпускане на пенсията

$$n = g * 12 + e^{\circ}_{(age+g)} * 12 * \prod_{x=age}^{age+g-1} p_x$$

g – период на гарантирано изплащане в години;

age – възраст на лицето в навършени години;

$e^{\circ}_{(age+g)}$ – средната продължителност на предстоящия живот на лице на възраст (age+g) от таблицата по чл. 169, ал. 1;

p_x – вероятност за доживяване до възраст $(x+1)$ на лице на възраст x от таблицата по чл. 169, ал. 1.

1.3. Формула за изчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст по чл. 167, ал. 4, т. 3

$$H = (S - \sum_{i=1}^m h_i) / n$$

където

H – предварителен размер на пожизнената пенсия, който подлежи на актуализиране и през периода на разсрочено изплащане;

S – сума по партидата на лицето;

h_i – размер на i -тото разсрочено плащане

m – брой разсрочени плащания;

n – прогнозен брой на плащанията за пожизнена пенсия към момента на отпускането ѝ:

$$n = e^{\circ}_{(age+g)} * 12 * \prod_{x=age}^{age+g-1} p_x$$

age – възраст на лицето в навършени години;

$e^{\circ}_{(age+g)}$ – средната продължителност на предстоящия живот на лице на възраст $(age+g)$ от таблицата по чл. 169, ал. 1;

p_x – вероятност за доживяване до възраст $(x+1)$ на лице на възраст x от таблицата по чл. 169, ал. 1.

2. Формула за изчисляване на срочната професионална пенсия за ранно пенсиониране по чл. 169, ал. 2

$$C = S / n$$

където

C – размер на първото плащане;

S – сума по партидата на лицето;

n – брой плащания, а когато срокът е определен в години (y), $n = y * 12$.

3. Формула за актуализация на пенсиите и разсрочените плащания по чл. 169в, ал. 4

Всички плащания към пенсионерите се актуализират по следната формула:

$$\text{Плащане}_{\text{ново}} = \text{Плащане}_{\text{старо}} * (1+d)$$

където

$$d = \frac{0,5 * D}{F} * 100$$

D – доходът от инвестирането на средствата на фонда, от който се извършват плащанията, за предходната година;

F – изискуем размер на фонда, от който се извършват плащанията, към 31.12. на предходната година

4. Формули за преизчисляване на пенсията и разсроченото плащане по реда на 169г, ал. 3

4.1. Формула за преизчисляване на допълнителна пожизнена пенсия за старост

$$P = P_{\text{new}} + P_{\text{old}};$$

където

P – преизчислен размер на пенсията;

P_{old} – размер на пенсията преди преизчисляването;

$$P_{\text{new}} = S_{\text{new}} / n_{\text{new}},$$

където:

P_{new} – размер на допълнителното плащане;

S_{new} – натрупана сума по партидата на лицето, след пенсиониране, от която се изчислява допълнителното плащане;

n_{new} – прогнозен брой оставащи плащания към момента на преизчисляване

$$n_{\text{new}} = e^{\circ}_{(\text{age})} * 12$$

$e^{\circ}_{(\text{age})}$ – средната продължителност на предстоящия живот на лице на възраст (age) към момента на преизчисляване съгласно актуалната таблица по чл. 169, ал. 1.

4.2. Формула за преизчисляване на срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране

$$S = S_{\text{new}} + S_{\text{old}};$$

S – преизчислен размер на срочната пенсия;

S_{old} – размер на срочната пенсия преди преизчисляването;

$$S_{\text{new}} = R_{\text{new}} / n_{\text{new}},$$

където:

S_{new} – размер на допълнителното плащане;

R_{new} – натрупана сума по партидата на лицето, от която се изчислява допълнителното плащането;

n_{new} – брой оставащи плащания.

4.3. Формула за преизчисляване на разсрочено плащане

Размерът на преизчисленото разсроченото плащане се определя както следва:

$$S = S_{\text{new}} + S_{\text{old}};$$

S – преизчислен размер на разсроченото плащане;

S_{old} – размер на разсроченото плащане преди актуализацията;

$$S_{\text{new}} = R_{\text{new}} / n_{\text{new}},$$

където:

S_{new} – размер на допълнителното плащане;

R_{new} – натрупана сума по партидата на лицето, от която се изчислява допълнителното плащане;

n_{new} – брой оставащи плащания.

3. Необходимо е ясно да се уреди правният статут на предвидените със законопроекта фондове за изплащане на пожизнени пенсии (ФИПП) и фондове за разсрочени плащания (ФРП). В законопроекта се предвижда единствено, че са обособени имущество и подлежат на вписване в регистър БУЛСТАТ. ФИПП и ФРП не са юридически лица и не е ясно каква е правноорганизационната им форма. Това води до липса на правна сигурност и трудности при прилагане на законовите изисквания. Така например, в резултат от посочената неяснота ФИПП и ФРП не могат да се квалифицират като предприятия по смисъла на чл. 2 от Закона за счетоводството, което поставя под въпрос определянето на това, кои са приложимите изисквания към счетоводството и отчетността, извършването на независим финансов одит и прилагането на надзорни мерки във връзка с това. Осигуряването на ясен правен статут, счетоводство, отчетност и одит е от ключово значение за защита на правата на пенсионерите и лицата, получаващи разсрочени плащания, чиито средства се прехвърлят във ФИПП/ФРП.

С оглед това като най-подходящо средство за постигане на яснота и правна сигурност предлагаме тези фондове да имат статута на юридически лица, осигуряващ ясно титулярство на активите, категоризиране на ФИПП и ФРП като предприятия по чл. 2, т. 2 от Закона за счетоводството, избягване на излишни промени в Закона за регистър БУЛСТАТ (предвид общото основание за вписване на юридически лица по чл. 3, ал. 1, т. 1 от него). Ще се постигне и последователен подход с регламентирането на правния статут на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

Във връзка с това предлагаме да бъдат извършени следните изменения и допълнения в проекта:

Учредяване, управление и представляване на фондовете за извършване на плащания

Чл. 133а. (1) За изплащане на допълнителните пожизнени пенсии за старост и на разсрочените плащания по чл. 169а¹, ал. 1 при осигуряване в универсален пенсионен фонд всяко пенсионноосигурително дружество, което управлява универсален пенсионен фонд, създава фонд за изплащане на пожизнени пенсии и фонд за разсрочени плащания.

(2) За изплащане на срочните професионални пенсии за ранно пенсиониране и на разсрочените плащания по чл. 169а¹, ал. 1 при осигуряване в професионален пенсионен фонд всяко пенсионноосигурително дружество, което управлява професионален пенсионен фонд, създава фонд за професионални плащания.

(3) Фондовете по ал. 1 и 2, наричани по-нататък „фондове за извършване на плащанията“, се създават за неопределен срок.

(4) Пенсионноосигурителното дружество може да създаде само един фонд за изплащане на пожизнени пенсии, само един фонд за разсрочени плащания и само един фонд за професионални плащания.

(5) Фондовете за извършване на плащанията са юридически лица и се управляват и представляват пред трети лица единствено от пенсионноосигурителните дружества, които са ги учредили.

(6) При управлението на фондовете за извършване на плащанията се прилага съответно чл. 126.

Наименование на пенсионните фондове и на фондовете за извършване на плащанията

Чл. 135. (1) Наименованието на пенсионния фонд задължително съдържа в комбинация думите "пенсионен", "професионален" или "универсален" и "фонд" или техни производни, както и указание за неговия вид.

(2) Наименованието на всеки фонд за извършване на плащания задължително съдържа думите „фонд за изплащане на пожизнени пенсии“, „фонд за разсрочени

плащания“ или „фонд за професионални плащания“ съобразно вида му и указание за фирмата на пенсионноосигурителното дружество, което го управлява.

(3) Само фонд, регистриран в съответствие с този кодекс, може да използва в своето наименование, в описанието на своите дейности или при рекламиране в комбинация думите "пенсионен", "професионален" или "универсален" и "фонд" или техни производни, съответно думите „фонд за изплащане на пожизнени пенсии“, „фонд за разсрочени плащания“ или „фонд за професионални плащания“ или техни производни.

Забрана за придобиване по давност

Чл. 136. Активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и на фондовете за извършване на плащанията не могат да се придобиват по давност.

Освобождаване от отговорност за задължения

Чл. 164. Осигурените лица, фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и фондовете за извършване на плащанията не отговарят за задълженията на пенсионноосигурителното дружество, което го е учредило и го управлява.

4. При отпускането на пенсия съгласно ЗИД на КСО се гарантира нейният размер въз основа на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски. Това означава предоставяне на ниска гаранция, особено при продължителни периоди с високи лихвени равнища, съотв. повишена инфлация. Същевременно постигнатите положителни резултати от инвестиционната дейност във фазата на натрупване ще служат и като буфер, с който се покриват неблагоприятни инвестиционни резултати във фазата на натрупване, като поемането на инвестиционния риск от дружествата ще настъпи само в краен случай (при недостиг за изплащане на пенсия въз основа на brutния размер на преведените вноски). За да бъдат по-добре защитени интересите на пенсионерите е необходимо да се гарантира изплащане на пенсия поне въз основа на размера на прехвърлените средства във ФИПП. Предвиденото в чл. 169, ал. 4 в тази насока не е достатъчно, тъй като не е задължително да бъде предложена пенсия с такава гаранция, а това се извършва „по желание на лицето“ и се съответства от редукция на месечното плащане чрез рисков коефициент, чрез което може да бъде обезсмислено (вж. бележката по чл. 169, ал. 4).

Предвидената с проекта гаранция за brutния размер на осигурителните вноски се отнася само до УПФ, а не и до ППФ, в които също се управляват задължителни осигурителни вноски.

Във връзка с изложеното в разпоредбите за отделните видове плащания, представени по т. 2 по-горе са предложени текстове, обезпечаващи гарантиране на техния размер въз основа на по-високата от двете стойности – 1) натрупванията по индивидуалната партида към момента на сключване на пенсионен договор и 2) brutния размер на осигурителните вноски, ако средствата по т. 1) са с по-малък размер.

5. Обезпечаването на спазването на новите изисквания предполага актуализиране и развиване на надзорните мерки, като във връзка с това предлагаме в чл. 344, ал. 2 да се създаде нова т. 21:

„21. да ограничи или да забрани свободното разпореждане с активи на дружеството за допълнително социално осигуряване или на управляван от него фонд за допълнително социално осигуряване или фонд за извършване на плащания, когато са нарушени изискванията към капитала, собствените средства или резервите на дружеството или тези фондове.“

6. Адекватното покритие на поетите рискове във фазата на изплащане и предложените промени във връзка със статута на фондовете за извършване на плащанията предполагат развиване на изискванията към капитала и резервите на пенсионноосигурителните дружества. Във връзка с това предлагаме промени в чл. 121в от КСО, посочени при предложението по § 2 от проекта, както и промените при § 30 - 36, свързани с фондовете за извършване на плащанията и резервите за гарантиране на плащанията.

7. Спазването на предвидените със законопроекта изисквания следва да бъде обезпечено с адекватни надзорни мерки. Във връзка с това предлагаме в капиталовите изисквания в цялост, вкл. при регламентацията на фондовете за извършване на плащанията, да бъде въведено правомощие на надзорния орган да разпреди ново изчисляване на съответните показатели, както и допълване на чл. 344, ал. 2 с т. 21:

„21. да ограничи или да забрани свободното разпореждане с активи на дружеството за допълнително социално осигуряване или на управляван от него фонд за допълнително социално осигуряване или фонд за извършване на плащания, когато са нарушени изискванията към капитала, собствените средства или резервите на дружеството или тези фондове.“

8. В КСО са необходими и множество допълнителни промени, напр. актуализиране на уредбата на преобразуването, прекратяването и несъстоятелността.

9. Въвеждането на нови фондове (ФИПП, ФРП и фондове за професионални плащания (ФПП)) за изплащане на пенсионни доходи в структурата на допълнителното пенсионно осигуряване, които са извън фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (ФДЗПО) и ПОД, предполага цялостен анализ на данъчното третиране на дейността по допълнително пенсионно осигуряване от компетентните органи в тази област и изготвянето на промени в съответните изисквания.

II. Предложения по конкретни разпоредби от проекта

По § 1. (чл. 46 от КСО):

Предвиденото изменение в чл. 46 относно момента, след който не може да се извърши промяна на осигуряването от УПФ в държавното обществено осигуряване (ДОО), урежда въпроса считано от 1 януари 2022 г. Същевременно, предвид отсъствието на специален текст относно влизането в сила на § 1, тази разпоредба ще породви действие след изтичане на 3 дни от обнародване на ЗИД на КСО в „Държавен вестник“, като с оглед предвидените срокове в § 41 и § 42 за привеждане в съответствие и предоставяне на информация (31 август 2021 и 31 юли 2021 г.) се планира законопроектът да влезе в сила преди 1 януари 2022 г. В допълнение към това следва да се има предвид, че съгласно § 9, ал. 1 от ПЗР на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. (ЗБДОО 2021), лицата, на които до 30 юни 2021 г. остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО. При прегледа на тези текстове в съвкупност възниква въпросът относно правата на лицата, които желаят да променят осигуряването си от УПФ в ДОО между 1 юли и 31 декември 2021 г. Текстът би могъл да се тълкува по следните начини:

а) не се изисква никакъв период от време преди навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 и те могат да променят осигуряването си без ограничение в тази насока (но това не е казано изрично);

б) през междинния период въобще не е възможна промяна на осигуряването, тъй като такава е предвидена само за периоди, започващи от и след 1 януари 2022 г. и е налице условието „навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1“ (което е в противоречие с насоката на развитието на текстовете, временно намаляващи заварения период от 5 г. преди навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО).

Не е коректен и изразът „навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1“, тъй като в съвкупност се получава следният резултат: Лицата могат да променят осигуряването си ... ако „навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1“ не по-късно от опр. брой години „преди възрастта им по чл. 68, ал. 1“.

Необходимо е да се обърне внимание и на посоченото в мотивите, че с промяната в чл. 4б „се гарантира по-продължителен период за запознаване със законовите промени“ от лицата и се създава „възможност те да направят по-точна преценка относно размера на бъдещите си пенсии в зависимост от натрупаните средства по индивидуалните им партии в период, максимално близък до пенсионирането.“. В проекта не е обезпечена възможност за такава преценка, тъй като правото на информация за прогнозния размер на пенсията от УПФ по чл. 123з², ал. 5, б. „б“ възниква при придобиване на право на пенсия от този фонд (т.е. при навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО (чл. 168, ал. 1 от КСО)¹).

Обезпечаването на информиран избор на осигуряващите лица дали да се възползват от възможността за промяна на осигуряването може да се извърши единствено ако се предвиди право на промяна на осигуряването до упражняване на право на пенсия от държавното обществено осигуряване или УПФ.

Предвид това е необходимо описаното несъответствие между чл. 4б от КСО и § 9 от ЗБДОО 2021 да бъде отстранено. За целта следва да се пристъпи към синхронизиране на разпоредбите във времеви план или (в случай че този подход бъде подкрепен от органите, отговарящи за формирането на социалната политика) от чл. 4б следва да отпадне ограничението за упражняване на правото на промяна на осигуряването до определен брой години преди навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО. Аналогична промяна ще бъде необходима и в чл. 124а относно правото на възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд (виж бележките по § 7 от законопроекта).

По § 2. (чл. 121в от КСО)

Както е посочено в принципното предложение по т. б, адекватното покритие на поетите рискове във фазата на изплащане и предложените промени във връзка със статута на фондовете за извършване на плащанията предполагат развиване на изискванията към капитала на ПОД.

Също така с оглед яснота и правна сигурност е подходящо да се допълни делегацията за наредба за капиталовите изисквания, като изрично се посочи, че определянето на изисквания към минималните ликвидни средства обхваща и фондовете за извършване на плащанията, тъй като без това уточнение изразът „управляваните от него фондове“ може да се тълкува като включващ само фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, но не и фондовете, от които се извършват плащанията.

Обезпечаването на необходимата ликвидност във връзка с фазата на изплащане изискват своевременно заделяне на средства като допълнителен ликвиден резерв предотвратяващ реализирането „на пожар“ на активи, които не се поддържат във високо ликвидни инструменти с оглед баланс между осигуряването на ликвидност и доходност от управлението на собствените средства, в т.ч. резервите.

Във връзка с това предлагаме чл. 121в да придобие следната редакция:

¹ Съобразно чл. 168, ал. 2 от КСО съгласно проекта е възможно отпускане на пенсия и 1 година преди възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО, но само при условие че средствата по партията позволят пенсия над предвидения минимален размер, което не е вероятно да се очаква за първите групи лица с нетълни периоди на осигуряване.

„Акции и капитал

Чл. 121в. (1) Пенсионноосигурителното дружество може да издава само поименни безналични акции с право на един глас.

(2) Минималният размер на капитала на пенсионноосигурителното дружество е 7,5 млн. лв.

(3) Капиталът на пенсионноосигурителното дружество трябва да е изцяло внесен с парични вноски към датата на подаване на заявлението за получаване на пенсионна лицензия, съответно към датата на подаване на заявлението за вписване в търговския регистър – при последващо увеличаване на капитала. Вноските в капитала на пенсионноосигурителното дружество на учредителите и акционерите не могат да се правят със заемни средства, със средства с недоказан произход или със средства, получени в резултат на престъпна или друга незаконна дейност.

(4) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно по всяко време да разполага с капиталова база в размер 4 на сто от активите на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания, но не по-малко от 7.5 млн. лв.

(5) Капиталовата база се формира от резервите по чл. 192, ал. 2 – 4, чл. 193, ал. 8 и чл. 193а, ал. 1 и останалите елементи, определени с наредбата по ал. 12.

(6) Пенсионноосигурителното дружество не може да разпределя дивиденди в размери и по начин, които биха довели до нарушаване на изискванията на ал. 4 и 5.

(7) Когато капиталовата база на пенсионноосигурителното дружество спадне под размера, определен в ал. 4, то уведомява в тридневен срок комисията и представя в 14-дневен срок от спадането на собствените средства под изискуемия размер оздравителна програма за привеждането ѝ в съответствие с изискванията на този кодекс. Когато неизпълнението на изискванията се установи от заместник-председателя на комисията, комисията по предложение на заместник-председателя на комисията разпорежда на пенсионноосигурителното дружество да изготви оздравителна програма в срок, който не може да е по-дълъг от 14 дни.

(8) Срокът за покриване на една трета от ~~границата на платежоспособност~~ капиталовата база, но не по-малко от 7,5 млн. лв., не може да бъде по-дълъг от 6 месеца, а срокът за достигане на ~~границата на платежоспособност~~ размера на капиталовата база по ал. 4 – не по-дълъг от 12 месеца.

(9) Комисията по предложение на заместник-председателя на комисията одобрява или отказва да одобри оздравителната програма в 14-дневен срок от получаването ѝ. Комисията отказва да одобри програмата, когато предлаганите мерки не гарантират в достатъчна степен платежоспособността на пенсионноосигурителното дружество или интересите на осигурените лица, пенсионерите или техните наследници.

(10) В периода на изпълнение на оздравителната програма пенсионноосигурителното дружество не може да разпределя дивиденди и следва да отнася пълния размер на печалбата, след облагането ѝ с дължимите данъци, във фонд „Резервен“.

(11) При неодобряване на програмата или при неизпълнение на одобрената програма комисията предприема действията по чл. 344, ал. 2, т. 7, т. 19 и/или т. 21.

(12) Пенсионноосигурителното дружество създава допълнителен ликвиден резерв, в който се отчисляват 0,1 на сто от приходите от такси и удържки по чл. 201, ал. 1 и чл. 256, ал. 1, който не може да надхвърля 4 на сто от капиталовата база по ал. 4 и не се включва в нея.

(13) Резервът по ал. 12 се поддържа в дългови ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1, буква „а“ и буква „б“ с падеж до 1 година, банкови влогове по чл. 176, ал. 1, т. 5, платими при поискване и средства по разплащателни сметки в банки, които не са в производство по несъстоятелност.

(14) Средствата от допълнителния ликвиден резерв се използват само за покриване на недостиг в резервите по чл. 192, ал. 2 - 4, чл. 193, ал. 8, чл. 193а, ал. 1 и чл. 213, ал. 2.

(15) В случай на изчерпване на резерва по ал. 12 пенсионноосигурителното дружество изпълнява задълженията си с останалите си собствени средства.

(16) Комисията определя с наредба изискванията към:

1. структурата, елементите и начина на изчисляване на капиталовата база
2. минималните ликвидни средства на дружеството и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания;

3. формирането, изчисляването и поддържането на резерва по ал. 12 и освобождаването на средства от него;

4. инвестирането на собствените средства, покриващи капиталовата база с изключение на резерва по ал. 12 и резервите по чл. 192, ал. 2 и 3, чл. 193, ал. 8 и чл. 193а, ал. 1;

5. структурата и съдържанието на оздравителната програма.

(13) Когато при осъществявания финансов надзор се установи, че в отчети и в справки пенсионноосигурителното дружество е изчислило размера на резервите, които е длъжно да създава съгласно този кодекс, стойността на активите, пасивите, приходите и разходите или други показатели в нарушение на този кодекс и на актовете по прилагането му, комисията по предложение на заместник-председателя на комисията може да разпореди да се извърши ново изчисление на всеки от тези показатели.“

По § 4 (чл. 123з² от КСО):

Аналогични права за уведомяване на осигурените лица за видовете пенсионни плащания и техния прогнозен размер следва да се въведат и по отношение на останалите фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Потребността от такава информация е налице независимо от прилагания актюерски модел във фазата на изплащане.

Във връзка с ал. 5, т. 1 може да се уточни, че изчисляването на прогнозния размер на плащанията се извършва в съответствие с приложимите изисквания за изчисляване на пенсията. По този начин ще бъдат избегнати излишни спорове в случай на мерки от надзорния орган при предоставяне на невярна информация за прогнозния размер на плащанията.

Тъй като разсроченото изплащане се извършва от аналитична сметка, а не от индивидуална партида, то излиза извън обхвата на съществуващото задължение да се предоставя информация за реалната доходност на лицата, получаващи разсрочени плащания от ФРП, тъй като задължението в КСО в тази насока касае доходността по индивидуалната партида, но не и по аналитичната сметка. Същевременно такава информация ще се предоставя на лицата, получаващи разсрочени плащания от останалите фондове, където плащанията се извършват от индивидуалните партиди.

В ал. 5, т. 1, б. „б“ се предвижда предоставяне на информация за прогнозния размер на разсроченото плащане, когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост в размера по чл. 167, ал. 3. Прави впечатление, че се предвижда предоставяне на информация само на част от лицата, получаващи разсрочени плащания. Налице е напрежение в текста, тъй като за разлика от пенсиите не е посочено, че прогнозният размер на разсроченото плащане се изчислява въз основа на информацията по б. „а“ (както предполага чл. 131, ал. 2 от КСО съгласно проекта).

Предвид това предлагаме чл. 123з², ал. 1, т. 4 и 5, ал. 3 и ал. 5 да бъдат редактирани в следния смисъл:

Чл. 123з². (1) ...

4. да предоставя на осигурените лица при поискване информацията относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партиди и аналитични сметки.

5. да изпраща безплатно на лицата, които получават разсрочено плащане от фонда за разсрочени плащания и фонда за професионални плащания, до 31 май всяка година извлечение от аналитичните сметки по чл. 190б, ал. 3, съответно по чл. 190в, ал.3, по които се водят техните прехвърлени средства, за предходната календарна година, както и да им предоставя информацията за техните аналитични сметки при поискване.

...

(3) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно при поискване да издаде на всяко осигурено лице или пенсионер уникален идентификатор, който да му осигурява електронен достъп до данните в неговата индивидуална партида и/или до аналитичната сметка по чл. 190б, ал. 3 или чл. 190в, ал.3, по която се водят прехвърлените от него средства и да му позволява да извършва справки и да проследява осигурителната си история.

(5) При придобиване право на пенсия, осигуреното лице има право да получи, при поискване:

1. от пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето е осигурено, информацията за:

а) размера на натрупаните средства по индивидуалната му партида, а при осигуряване във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване - и размера на сумата по чл. 131, ал. 2;

б) видовете, съответно прогнозният размер и срока на разсроченото плащане, когато лицето има право на такова плащане, съобразно информацията по буква „а“ и формулата за съответния вид плащане, определена в Приложение № 1.

2. информацията по т. 1, буква „б“ от всяко друго пенсионноосигурително дружество, управляващо фонд за допълнително пенсионно осигуряване от същия вид.

По § 5 (чл. 123з³ от КСО):

В текста следва да се уточни, че уведомяването се отнася само за плащанията извършвани във връзка с придобито право на пенсия, а не и във връзка с разсрочено изплащане на част от средствата по индивидуалната партида при трайно намалена работоспособност (при които също се сключва договор по чл. 169б от КСО).

Предвид това предлагаме следната редакция на ал. 4 от този член:

„

(4) Пенсионноосигурителното дружество уведомява Националната агенция за приходите за всяко осигурено лице във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, с което сключи пенсионен договор или договор за разсрочено изплащане по чл. 167а, ал. 1 и чл. 169а¹, ал.1, в срок от три работни дни от сключването му.“

По § 6 (чл. 123и, ал. 6 от КСО):

За да ползва съответното лице отстъпките или съответните други облаги по програмата за лоялни клиенти е необходимо то да се осигурява във фонд, управляван от съответното пенсионноосигурително дружество, участващо в програмата, респективно да сключи пенсионен договор с него. Така се създава риск лицата да изберат в кой фонд да се осигуряват или с кое дружество да сключат пенсионен договор заради незабавната полза от дребна отстъпка от бензиностанция, банков кредит или супермаркет. Това може да доведе до неоптимални решения относно пенсионните спестявания, със съответните последици в дългосрочен план (напр. по-ниска доходност при управление на вноските и по-ниска пенсия). Използването на

отстъпката/съответната друга облага ограничава лицата при избора им на пенсионен фонд и влиза в противоречие с принципа за свободен избор на пенсионен фонд, заложен в чл. 123з, ал. 8, т. 2 и в чл. 122е, ал. 2, т. 4 от КСО, както и с действащите изисквания в тази насока в подзаконвата нормативна уредба. Съгласно посочените разпоредби от КСО осигурителните посредници са длъжни да спазват свободата на избор на пенсионен фонд, а нарушаването на доброволността при участие при избора на фонд може да доведе до отнемане на лицензията на пенсионноосигурителното дружество. Именно с оглед риска за потребителите и необходимостта те да могат свободно да изберат пенсионен фонд, без да се влияят от дребни непосредствени облаги (на фона на дългосрочните им пенсионни спестявания), в чл. 1а от Наредба № 3 и в чл. 2 от Наредба № 33 на Комисията за финансов надзор е забранено предоставянето на облаги под каквато и да е форма при избора и прехвърлянето на средства от пенсионен фонд.

Предвид описаните рискове за потребителите, противоречието на ал. 6 на чл. 123и с установени принципи и изисквания в законодателството и липсата на пряка връзка с предмета на законопроекта - регламентиране на фазата на изплащане, предлагаме посочената разпоредба да отпадне от законопроекта.

По § 7 (чл.124а от КСО):

Промяната в чл. 124а относно момента, след който не може да се извърши възобновяване на осигуряването в УПФ, урежда въпроса считано от 1 януари 2022 г. Същевременно в § 39 от ПЗР на законопроекта е предвидена възможност за възобновяване на осигуряването до 30 юни 2021 г. Както и при промените в чл. 4б възниква въпросът относно правата на лицата, които желаят да променят възобновят осигуряването си в УПФ между 1 юли и 31 декември 2021 г. – дали през посочения период не е налице възможност за възобновяване на осигуряването, или напротив, това е допустимо и не е необходим минимален период от време преди навършване на възрастта за пенсиониране от ДОО по чл. 68, ал. 1 от КСО. Съответно следва да се извърши синхронизиране във времеви план на правата по чл. 124а и § 39 от ПЗР на законопроекта или (в случай че този подход бъде подкрепен от органите, отговарящи за формирането на социалната политика) от чл. 124а да отпадне ограничението за възобновяване на осигуряването определен брой години преди навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО. Двете групи промени (в чл. 4б и в чл. 124а) следва да бъдат извършени в синхрон с оглед еднакво третиране на осигуряването в първи и втори стълб, където постъпват задължителни осигурителни вноски.

По § 8 (чл. 127 от КСО):

С предложените ал. 6 и 7 на чл. 127 се урежда въпросът с постъпилите осигурителни вноски на пенсионери от УПФ за периоди след сключването на пенсионен договор и за вноски, преведени след сключването на такъв договор, въпреки че се дължат за предходен период. Тези промени следва да обхващат освен универсалните и професионалните пенсионни фондове. Също така не следва да се препраща към разпоредбата на чл. 169б от КСО, която освен разсрочените плащания при придобито право на пенсия включва и разсрочените плащания на част от средствата по партидата при трайно намалена работоспособност. При изплащане на средства при трайно намалена работоспособност индивидуалната партида на лицето се запазва и спрямо неизплатените средства от нея се прилага гаранцията за брутният размер на вноските, както е видно от чл. 131, ал. 2 от проекта.

Във връзка с това предлагаме чл. 127, ал. 6 и 7 да бъдат редактирани по следния начин:

„(б) Когато лице, за което е подадено уведомление по чл. 123з³, ал. 4, започне или продължава да упражнява трудова дейност, за която подлежи на осигуряване

във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, пенсионноосигурителното дружество разкрива на лицето нова индивидуална партида във фонда с постъпването на първата осигурителна вноска след сключването на пенсионния договор. За вноските, които се натрупват в партидата по този ред, не се прилага гаранцията по чл. 131, ал. 2.

(7) Алинея 6 се прилага и когато след сключване на пенсионен договор или договор за разсрочено изплащане по чл. 169а¹, ал. 1 постъпят осигурителни вноски, дължими за месеца на сключване на договора или за предходен месец.“

По § 9 (чл. 131 от КСО):

В ал. 2 следва да се уточни, че обхваща само еднократните и разсрочени плащания при придобито право на пенсия (а не и тези по чл. 139, ал. 1, т. 2, чл. 142, ал. 1, т. 2, чл. 172 от КСО и плащанията на наследниците на починало осигурено лице, когато може да не е минал достатъчно дълъг период на осигуряване).

В резултат на замяната на действащата ал. 2 на чл. 131 с посочения по-горе текст отпада общото правило, че когато пенсията е до 20 на сто от социалната пенсия за старост, средствата се изплащат на лицето еднократно или разсрочено. По отношение на УПФ въпросът за изплащане при нисък размер на натрупванията е уреден в чл. 167а, но липсва уредба за ППФ. Предвид това, когато осигуреното лице в ППФ е придобило право на пенсия за ранно пенсиониране, и месечното плащане е в нисък размер, напр. 5 лв., ще трябва да му се изплаща пенсия, независимо че това е неоправдано на фона на разходите за това, вместо средствата да се изплащат на лицето еднократно или разсрочено. Във връзка с това в чл. 168 относно изплащането на пенсията от ППФ, посочен по-горе, е заложен този праг.

Във връзка с израза „частта от вноските, изплатена на основание чл. 139, ал. 1, т. 2“ следва да се отбележи, че при трайно намалена работоспособност не се изплащат вноски, а средства от партидата, които включват и постигнатата доходност от инвестиране на вноските. С оглед това текстът следва да се прецизира. Възниква и въпросът по какъв начин се изчислява тази част от вноските (например, ако лицето при упражняване на правото на изплащане на средства при трайно намалена работоспособност има 4000 лв. по партидата (3800 лв. от вноски и 200 лв. от доходност) и изтегли 2000 лв. (1/2 от общата сума по партидата), то тогава би следвало да е изтеглило и 1/2 от вноските, т.е. 1900 лв.). Въпреки че подобен подход е логичен, за целите на правна сигурност е добре изрично да се опише начинът на изчисляване.

С оглед това предлагаме следната редакция на чл. 131:

„Определяне на пенсиите и другите плащания при придобито право на пенсия

Чл. 131. (1) Пенсията се определя съгласно чл. 169 въз основа на средствата по индивидуалната партида, натрупани към датата на изчисляването ѝ, в зависимост от направените вноски и другите постъпили средства по индивидуалната партида, доходите от тяхното инвестиране и от събраните такси и удържки.

(2) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, натрупани към датата на определяне на плащането, е по-малък от сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт осигурителни вноски за съответното лице, пенсията му, еднократните и разсрочените плащания по чл. 169а¹, ал. 1 и 2 се определят въз основа на тази сума, с изключение на частта от вноските, съответстваща на изплатените средства по чл. 139, ал. 1, т. 2 или чл. 142, ал. 1, т. 2. Частта от вноските се определя въз основа на общия размер на вноските, постъпили по партидата на лицето към датата на отпускане на плащането по чл. 139, ал. 1, т. 2 или чл. 142, ал. 1, т. 2, и съотношението между това плащане и общия размер на средствата по партидата.“

По § 10. (чл. 134 от КСО):

Предвид предложението ФИПП, ФРП и ФПП да бъдат отделни юридически лица, чиито активи не се включват в активите на ПОД, както и с оглед предложените промени относно резервите, предлагаме разпоредбата на чл. 134, ал. 1 да придобие следната редакция:

„Отговорност на пенсионноосигурителните дружества

Чл. 134. (1) Пенсионноосигурителното дружество отговаря имуществено пред осигурените лица и пенсионерите за загуби, настъпили в резултат на недобросъвестно изпълнение на неговите задължения по отношение управлението и представяването на съответните пенсионни фондове и фондове за извършване на плащанията. В случай на несъстоятелност в масата на несъстоятелността на пенсионноосигурителното дружество не се включват активите на резервите по чл. 192, ал. 2 - 4.

(2) Пенсионните фондове и фондовете за извършване на плащанията не отговарят с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия на учредилите ги дружества, както и за загуби от дейността на пенсионноосигурителното дружество, което ги управлява и представлява.“

По § 13 (чл. 143 от КСО):

Съдържанието на правилника следва да се допълни с описание на гаранциите за brutния размер на осигурителните вноски. Също така е необходимо е правотехническо прецизиране в редица насоки. Във връзка с т. 8 – 12 в ал. 2 - следва да се опишат промените, които се правят, а не да се приемат отново точки, които вече съществуват в чл. 143, ал. 2 (напр. т. 8 от предложените текстове е идентична с т. 9 от действащия текст на ал. 2). В т. 15 се смесват няколко разнородни групи обстоятелства – формирането на фонда за разсрочени плащания, воденето на аналитичните сметки и предоставянето на извлечения.

Създаването на фондовете за извършване на плащанията като отделни юридически лица предполага тяхната дейност да бъде уредена в отделен документ.

Във връзка с това предлагаме следната редакция на чл. 143, ал. 2, създаването на нов чл. 144а и допълнение в чл. 145:

„Чл. 143

(2) Правилникът за организацията и дейността на пенсионния фонд трябва да съдържа:

1. наименованието на фонда;
2. наименованието, седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество, което го управлява;
3. условията за допълнително задължително пенсионно осигуряване във фонда;
4. условията и реда за сключване на осигурителни или пенсионни договори и договори за разсрочено изплащане, реда за измененията и допълненията в тях и условията за прекратяване на осигурителното правоотношение;
5. условията и реда за водене на индивидуалните партиди и на аналитични сметки и за предоставяне на осигурените лица на извлечения от тях;
6. основните цели на инвестиционната политика на фонда;
7. размера на таксите и удържките, събирани от пенсионноосигурителното дружество;
8. видовете пенсии, които дружеството предлага, условията за тяхното отпускане, покритите рискове и начина за определяне на размера на плащанията
9. реда и сроковете за разглеждане на исканията на осигурените лица за отпускане на пенсии и еднократни и разсрочени плащания и документите, които се прилагат към тях

10. условията, реда, начина, сроковете и разходите за изплащане на пенсиите и на еднократните или разсрочените плащания;

11. условията, реда, начина и сроковете за актуализация и преизчисляване на пенсиите и разсрочените плащания12. условията, реда и сроковете за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида по искане на осигуреното лице;

13. условията и реда за извършване на изменения и допълнения в правилника;

14. изрично упоменаване на начина и на реда за обяви и съобщения, свързани с дейността на пенсионния фонд;

15. методите и периодичността на оценка на активите на фонда;

16. правата и задълженията на пенсионноосигурителното дружество, на лицата по чл. 123г, на осигурените лица, на пенсионерите и на техните наследници;

17. реда и начина за формиране на съответните фондове за извършване на плащания и резерви за гарантиране на плащанията по чл. 192, ал. 2 - 4;

18. реда и начина за гарантиране на минималната доходност от инвестирание на средствата на осигурените лица и на brutния размер на преведените осигурителни вноски в универсален пенсионен фонд и предвидените за това резерви;

19. датите на приемането на правилника и на последващите изменения и допълнения в него, както и данни за решенията на комисията, с които са одобрени.

Статут на фонд за извършване на плащания

Чл. 144а. (1) Статутът на фонд за извършване на плащания се приема от управителните органи на пенсионноосигурителното дружество заедно с решението за създаване на този фонд.

(2) Статутът по ал. 1 трябва да съдържа:

1. наименованието на фонда;

2. наименованието, седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество, което го управлява;

3. плащанията, извършвани от фонда, начина за определянето им и покритите рискове;

4. условията, реда, начина и сроковете за извършване на плащанията;

5. разходите по извършване на плащанията;

6. условията и реда за актуализация и за преизчисляване на плащанията;

7. целите, изискванията и ограниченията в инвестиционната политика на фонда;

8. методите и периодичността на оценка на активите на фонда;

9. условията и реда за водене на аналитичните сметки във фонда за разсрочени плащания и фонда за професионални плащания;

10. реда и начина за покриване на недостиг във фонда;

11. размера на таксата, събирана от пенсионноосигурителното дружество;

12. правата и задълженията на пенсионноосигурителното дружество, на лицата, получаващи плащания и на техните наследници;

13. реда и начина за предоставяне на информация на лицата, получаващи плащания, и на техните наследници, и за обяви и съобщения, свързани с дейността на фонда;

14. условията и реда за изменения и допълнения на статута;

15. изрично посочване на запазването на права на лицата с отпуснати плащания преди приемането на съответната промяна в статута, и техните наследници и на поетите задължения към тях;

16. датите на приемането на статута и на последващите изменения и допълнения в него.

(3) При извършването на изменения и допълнения в статута правата на лицата, получаващи плащания, и на техните наследници и поетите от

пенсионноосигурителните дружества задължения към тях се запазват, освен ако със съответното лице бъде договорено друго при спазване на чл. 169а, ал. 3. Измененията и допълненията, водещи до намаляване на събираната такса или увеличаване на плащанията по друг начин, се прилагат към лицата с отпуснати плащания и техните наследници, без да се сключва допълнително споразумение с тях.(4)
Пенсионноосигурителното дружество оповестява статута и неговите изменения на своята страница в интернет в деня на приемането им.

(5) Пенсионноосигурителното дружество представя в комисията решението за управителния орган за приемане на изменения и допълнения в статута и изменения статут в срок 3 работни дни от вземане на решението, съответно от одобряването на решението от надзорния съвет, когато е необходимо одобрение съгласно устава на дружеството.

Чл. 145.

3. проектите на статuti на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и фонда за разсрочени плащания, съответно проекта на статут на фонда за професионални плащания;

“

По § 15. (чл. 147 от КСО):

С оглед защитата на интересите на осигурените лица и пенсионерите предлагаме основанията за отказ за издаване на разрешение за управление на фонд да бъдат допълнени по следния начин:

Чл. 147, ал.1, т. 6:

„б. не са защитени в достатъчна степен интересите на осигурените лица и пенсионерите.“

По § 17 (Чл. 165 от КСО):

Независимо от наличието на каталог на осигурителните плащания в чл. 139 и чл. 142 от КСО и изчерпателната уредба на правата на наследниците в чл. 170, не е налице и необходимост от предприемане на отмяната, по съображения за правна икономия предлагаме § 17 от законопроекта да отпадне и да се запази действащата редакция на чл. 165.

По § 18 (чл. 167 от КСО):

Във връзка с предложението за регламентиране на пенсионните продукти на законово ниво е предложена редакция в разпоредбата, представена към т. 2 от принципните бележки по-горе.

По § 19 (чл. 167а от КСО):

Общото заглавие на разпоредбата създава впечатлението, че тя касае всички случаи на еднократно и разсрочено изплащане на средства. Уредбата в този член не обхваща извършването на плащанията при трайно намалена работоспособност по чл. 139, ал. 1, т. 2 от КСО, плащанията по чл. 172 и плащанията на наследниците в различните хипотези. Възниква въпросът, дали тези плащания се извършват от индивидуалната партида, както досега, или от ФРП.

Предвид въведената гаранция за брутният размер на осигурителните вноски в ал. 1 следва да се вземе предвид по-високото от двете числа между сумата по партидата и брутният размер на вноските.

Ал. 3 предвижда разсроченото плащане да се извършва срещу прехвърляне във ФРП на натрупаните средства по индивидуалната партида или сумата по чл. 131, ал. 2, което от двете е по-голямо, като по този начин се въвежда гаранцията за брутните

осигурителни вноски до размера по чл. 131, ал. 2 (преведените от НАП и НОИ brutни осигурителни вноски, намалени с частта, изплатена при настъпване на над 89,99 на сто трайно намалена работоспособност). Същевременно съгласно ал. 4 гарантираният размер на разсроченото плащане е равен на този, изчислен на база сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски, без да е налице уточнението относно извършените плащания при инвалидност. С оглед това е необходимо противоречието между текстовете да се отстрани.

Във връзка с ал. 4 първо следва да се предвиди, че разсроченото плащане е с гарантиран размер и едва след това да се посочи на колко възлиза той. Следва да се предвиди и гаранция на разсроченото плащане, изчислено въз основа на размера на средствата по партидата (сравни с чл. 169, ал. 4).

С оглед изложеното и включването на разпоредбата на правилното ѝ систематично място е предложено създаването на чл. 169а¹, представен заедно с принципните предложения по т. 2 по-горе.

По § 20. (чл. 168 от КСО):

С изменението на чл. 168, ал. 4 от КСО се урежда редът за издаване на удостоверение от НОИ във връзка с подадено от осигуреното лице до ПОД заявление за отпускане на срочна пенсия за ранно пенсиониране. Видно от чл. 21, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс („Индивидуален административен акт е и волеизявлението за издаване на документ от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения, както и отказът да се издаде такъв документ.“) става въпрос за производство за издаване на индивидуален административен акт, като същото може да бъде по-подробно развито (напр. от гл. т. срока за представяне от ПОД в НОИ на искането за удостоверение и връщането на оригиналните документи на лицето). Във връзка с това е предложена редакция на разпоредбата, представена заедно с принципните предложения по т. 2 по-горе.

По § 21 (чл. 169 от КСО):

Измененията и допълненията в чл. 169 имат за цел да уредят определянето на размера на пенсията от УПФ.

С новата ал. 3 се въвежда понятието „гарантиран размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост“. В общия случай ще бъдат определени два размера на пожизнената пенсия от УПФ - гарантиран размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост, изчислен на база brutните постъпления от осигурителни вноски, и друг (по-висок) размер на първата допълнителна пенсия за старост, изчислен на база натрупаните средства по индивидуалната партида, в случай че те превишават brutните постъпления от осигурителни вноски. Определянето на два размера на пенсията усложнява предлагания пенсионен продукт и голяма част от осигурените лица ще бъдат затруднени да го разберат. Освен това този продукт не е разписан ясно и последователно и от ал. 3 не става ясно при какви условия ще се пристъпва към изплащане на гарантирания (по-нисък) размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост.

В случаите на предлаганата по ал. 4 възможност за гарантиране (при изразено желание от лицето) на размера на първата допълнителна пожизнена пенсия за старост не става ясно по какъв начин и за сметка на какво се гарантира първата допълнителна пожизнена пенсия. Съгласно тази алинея за изчисляване на размера на пенсията освен средствата по индивидуалната партида, биометричната таблица и техническия лихвен процент се използва и рисков коефициент, съгласно актюерските разчети. В проекта не е предвидено какво представлява този коефициент и как се определя и не са предвидени изисквания относно неговия максимален размер и вида на риска, който покрива. Вместо да даде отговор на тези въпроси, законопроектът прехвърля решаването им в приеманата от КФН подзаконова нормативна уредба. Представените в рамките на

работната група примерни изчисления от страна ПОД показват еднократна редукция на натрупаната сума в момента на изчисляване на пенсията в размер на 20 %. Прилагането на толкова висока редукция на практика обезсмисля предлагането на такъв продукт. Отделно от това, такава цена на гаранцията е изключително висока и нелогична на фона на консервативното инвестиране на средствата във ФИПП, консервативното определяне на техническия лихвен процент и преизчисляването на пенсията само с част от доходността.

Предлагането на пенсия с гарантиран първоначален размер по ал. 4 следва да е задължително, а не по желание на лицето (текстът създава впечатление, че ако лицето не изяви изрично желание, дружеството няма да му предложи тази възможност).

Липсва синхрон с чл. 131, ал. 2, където се предвижда, че се гарантират преведените от НАП брутни осигурителни вноски, намалени с частта, изплатена при настъпване на над 89,99 на сто трайно намалена работоспособност.

Налице са и множество редакционни и езикови неprecизности. Така например би следвало чл. 169, ал. 1, т. 2 и ал. 5, т. 1 да са в единствено число, тъй като се използва обща биометрична таблица, независима от пола.

Необходимо е развиване на уредбата и във връзка с изплащането на средства от ППФ.

Във връзка с изложеното предлагаме разпоредбата да придобие следната редакция:

„Определяне размера на пенсията

Чл. 169. (1) Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се определя въз основа на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице и таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот, публикувана от Националния статистически институт, по формулата за съответния вид пенсия, посочена в Приложение № 1.

(2) Размерът на срочната професионална пенсия за ранно пенсиониране се определя въз основа на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице и срока на изплащане по формулата за този вид пенсия, посочена в Приложение № 1.

(3) Когато към датата на определяне на пенсията по ал. 1 или 2 средствата по индивидуалната партида са по-малко от сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски за съответното лице, намалени с частта от вноските, съответстваща на изплатените му средства по чл. 139, ал. 1, т. 2 или чл. 142, ал. 1, т. 2, индивидуалната партида се допълва до тази сума със средства от съответния резерв по чл. 193а, ал. 1 и пенсията се определя въз основа на средствата по партидата след допълването ѝ.

(4) При изчисляването на допълнителната пожизнена пенсия за старост:

1. не се допуска отчитане на пола като актюерски фактор;

2. през първото шестмесечие на годината се използва статистическата информация по ал. 1, публикувана през предходната година, а през второто шестмесечие – статистическата информация по ал. 1, публикувана текущата година.“

По § 22 (чл. 169а от КСО):

С оглед предложението да се гарантира размерът на пенсията на база по-високата от двете стойности – средствата по индивидуалната партида и brutния размер на вноските, гарантираният размер на пенсията е първоначално определенният размер Във връзка с това т. 5 следва да се редактира по следния начин:

„5. вида и размера на пенсията и начините за актуализацията и преизчисляването ѝ;“

По § 23 (чл. 169в от КСО):

С оглед предложението за изчисляване на допълнителните пожизнени пенсии за старост въз основа на таблицата за смъртност на НСИ, заложено в предложения текст на чл. 169, отпада необходимостта от създаването на посочената разпоредба и § 23 от законопроекта следва да отпадне.

По § 24 (чл. 169г от КСО):

С оглед предложения начин за изчисляване на пенсията по чл. 169, ал. 1 и 2 отпада необходимостта от създаване на текста и § 24 от законопроекта следва да отпадне.

§ 25 (169д от КСО):

Извършването на актуализация на пенсията не е уредено в цялост, а е оставено в значителна степен на преценката на пенсионноосигурителното дружество и не са посочени ясно правата на лицата. Единственото условие е актуализацията да е с поне 50 на сто от разликата между постигната доходност и техническия лихвен процент. Останалите 50 на сто от превишението на доходността над техническия лихвен процент служат за буфер във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, но отсъства задължение на дружеството да използва този буфер, вместо да намалява пенсията при постигането на доходност, която е по-ниска от техническата лихва. В резултат на това липсват законови гаранции за правата на лицата, когато е постигната доходност, по-ниска от заложения технически лихвен процент. Освен това предложеното решение е в ущърб на пенсионерите, тъй като те поемат основната част от инвестиционния риск (ПОД гарантира само плащане въз основа на brutния размер на осигурителните вноски и не е предвидена гаранция за постигане на техническия лихвен процент), а получават само част от постигнатата доходност.

Аналогични съображения са валидни и за разсрочените плащания.

Отсъства уредба на актуализацията на плащанията от ППФ.

Предвид изложеното предлагаме актуализацията на плащанията във втори стъпб да бъде уредена по следния начин в чл. 169в (с оглед отпадането на разпоредбите по § 23 и 24):

Актуализация на пенсията и на разсрочените плащания след придобито право на пенсия

Чл. 169в. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост, срочната професионална пенсия за ранно пенсиониране и разсрочените плащания по чл. 169а¹, ал. 1 се актуализират ежегодно считано от 1 юли с 50 на сто от дохода от инвестиране на средствата във фондовете за извършване на плащанията за предходната година, ако такъв е налице в съответния фонд. На актуализация подлежат плащанията, отпуснати поне 6 месеца преди края на предходната година.

(2) При актуализацията на плащането не може да се намалява неговият първоначален, вече актуализиран или преизчислен размер.

(3) Извършената актуализация на размера на плащането се прилага до прекратяването му, освен ако последва нова актуализация.

(4) Актуализацията се извършва по формулата за съответния вид плащане, посочена в Приложение № 1.

По § 26 (чл. 169е от КСО):

Следва да се уреди съотношението на преизчисляването по този член с актуализацията на плащането по чл. 169д във връзка с инвестиционните резултати (така че преизчисляването с допълнителни вноски на лицето да не служи за компенсиране на загуби в резултат на доходност от фонда за изплащане на пожизнени пенсии, която е по-ниска от заложения технически лихвен процент). В проекта не е предвидена промяна в гарантирания размер на плащането във връзка с преизчисляването на пенсията, с оглед на което е възможно прехвърлените от лицето средства да се използват за покриване на лоши инвестиционни резултати в дейността на ФИПП. За

целите на яснота и правна сигурност следва да се посочи и формулата за преизчисляване в приложение към закона.

Предвид това предлагаме чл. 169е да придобие следната редакция като се номерира като чл. 169г:

„Преизчисляване на пенсията и на разсрочените плащания след придобито право на пенсия

Чл. 169г. (1) Лицата по чл. 127, ал. 6 и 7 могат да поискат не повече от веднъж в една календарна година преизчисляване на получаваната пенсия или разсрочено плащане, въз основа на натрупаните суми от осигурителните вноски, отнасящи се за периоди след разкриването на партидите им или с част от тях.

(2) При преизчисляването на плащането не може да се намалява неговият първоначален, вече актуализиран или преизчислен размер.

(3) Преизчисляването по ал. 1 се извършва по формулата за съответния вид плащане, посочена в Приложение № 1, считано от първо число на месеца, следващ месеца, през който е подадено искането.

(4) Средствата от партидата въз основа на които е извършено преизчисляването, се прехвърлят във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 192а, съответно във фонда за разсрочени плащания по чл. 192б.“

По § 27 (чл. 170 от КСО):

Със законопроекта се запазва наследяване на средствата от ограничен кръг наследници, посочени в ал. 1, а не от тълния кръг наследници по Закона за наследство, въпреки че се постига споделяне на риска от преживяване между пенсионерите с пожизнени пенсии във ФИПП и отпада основанието за подобно ограничение.

Със законопроекта се предлага дефинирането на видовете пенсионни продукти в правилника на фонда, с оглед на което правата на наследниците са в зависимост от предвиденото в правилника и в пенсионния договор, което създава несигурност и риск за правата на наследниците.

Следва да се отбележи и че отсъства регламентация на правата на наследниците на пенсионер, който получава т.нар. „комбинирано плащане“, включващо разсрочено изплащане на средства и пенсия впоследствие (чл. 167, ал. 4, т. 2 от КСО), което означава, че това също подлежи на уредба в правилника на фонда. Този въпрос не се регламентира на законово ниво с разпоредбите на чл. 170, ал. 2, т. 3 и ал. 3 от КСО съгласно проекта, тъй като те визират изплащане на средства от ФРП, а комбинираното плащане съгласно чл. 167, ал. 4, т. 2 се извършва от ФИПП.

При смърт на лице, получаващо разсрочено изплащане от ФРП, съгласно ал. 2, т. 3 на наследниците му се изплаща само остатъкът от прехвърлените средства, но не и доходността, постигната от тяхното инвестиране.

По отношение на правата на наследниците на починалите пенсионери от ППФ се предвижда, че на тези лица се изплащат средствата от индивидуалната партида на починалия. Във връзка с това е необходимо да се има предвид, че съгласно Концепцията за регламентиране на фазата на изплащане от допълнителното задължително пенсионно осигуряване (Концепцията) пенсията от ППФ е с гарантиран размер, с оглед на което следва на наследниците да се изплаща по-високата от двете стойности – остатъкът от парите по партидата и настоящата стойност на поетите задължения към пенсионера. По този начин ангажиментът на ПОД за покриване на инвестиционния риск не се прекратява със смъртта на пенсионера.

Необходимо е в УПФ ясно да се уредят правата на наследниците на двата вида лица, получаващи разсрочени плащания – от индивидуалната партида (напр. при инвалидност или при разсрочено изплащане на вноски, постъпили след отпускане на пенсия) и от ФРП. Проектът не урежда правата на наследниците на лице, получаващо разсрочено изплащане от индивидуалната партида в УПФ, нито какво се случва със средствата на лице, получаващо разсрочено изплащане от ФРП, което няма наследници.

Необходимо е също така да се коригират използвани в чл. 170, ал. 2 и 3 формулировки. Не следва да се говори за „пенсионер на универсален или професионален фонд“, тъй като не става въпрос за притежание.

Предвид предложената регламентация на законово ниво на пенсионните продукти предлагаме следната редакция на чл. 170, където ясно са определени правата на всички категории наследници:

„Права на наследниците

Чл. 170. (1) При смърт на осигурено лице във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване средствата по индивидуалната му партида се изплащат еднократно или разсрочено на наследниците му по закон при съответно прилагане на чл. 3, чл. 4, ал. 1 и чл. 5 – чл. 11 от Закона за наследството. Средствата, дължими на низходящите на осигурения, които са починали след него, се изплащат поравно на техните низходящи, като по-близките по степен изключват по-далечните.

(2) При смърт на пенсионер с пенсия по чл. 167, ал. 4, т. 2 преди изтичане на периода на гарантирано изплащане на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно остатъкът от дължимите му плащания до края на периода на гарантирано изплащане.

(3) При смърт на пенсионер с пенсия по чл. 167, ал. 4, т. 3 по време на разсроченото изплащане на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно сумата от разсрочените плащания, дължими след смъртта му съобразно предвидения план за разсрочено изплащане в договора с починалия.

(4) При смърт на пенсионер със срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно остатъкът от дължимите му плащания за оставащия срок на пенсионния договор.

(5) При смърт на лице, получаващо разсрочено плащане по чл. 169а¹, ал. 1, на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно сумата от разсрочените плащания, дължими след смъртта му съобразно предвидения план за разсрочено изплащане в договора с починалия.

(6) След смъртта на лице, получаващо плащане по ал. 2 – 5, неполучената сума се актуализира по реда за актуализация на плащането към починалия до извършване на дължимото плащане на съответния наследник.

(6) Отказът от наследството на починалия не лишава наследниците по ал. 1 от правата им по ал. 1 - 5.

(7) Получаването на средства по ал. 1 - 5 не се счита за приемане на наследство.“

По § 30 – 36 (Глава шестнадесета на КСО):

С предлаганите изменения в чл. 192 от КСО досегашният пенсионен резерв в ПОД по чл. 192, ал. 2 се преобразува в „резерв за гарантиране на изплащането на пожизнените пенсии“. Предназначението на този резерв е да покрива евентуален недостиг във ФИПП, който би се формирал както под въздействието на биометричния, така и на инвестиционния риск. Не е предвиден минимален размер за резерва, поради което не е ясно в какви случаи ПОД ще попълва резерва със собствени средства.

Със законопроекта се създава нова ал. 5 на чл. 192, с която се прави опит да се уреди инвестирането на средствата на резерва, като се посочва, че те се инвестират при спазване на разпоредбите на чл. 175 - 180а и 180в от КСО. На практика това означава липса на специфична (различна от тази за пенсионните фондове) уредба за инвестициите на резерва за гарантиране на изплащането на пожизнените пенсии. Предвид предназначението на резерва следва да бъдат наложени по-строги ограничения към инвестиране на средствата му, като се заложи на по-консервативни и ликвидни инструменти. Не следва да се допускат напр. инвестиции в недвижими имоти, акции и др. подобни, доколкото със средствата на резерва ще се покрива недостиг вследствие влиянието на инвестиционния риск, както и на биометричния риск.

Съгласно ал. 4, ал. 5 и ал. 6 от чл. 192а от ФИПП ще се извършват транзакционните разходи за изплащане на пожизнените пенсии и разходите за придобиване и продажба на активите на фонда и разходите за банката попечител. Следва да се посочи, че докато разходите за инвестиране на средствата на ФИПП е логично да бъдат поети от него, където се натрупва и доходът от тяхното инвестиране, то транзакционните разходи за изплащане на пожизнените пенсии са несвойствени за ФИПП. При определяне на размера на пенсията тези разходи не са отчетени и във ФИПП няма източник за тяхното изплащане, което може да формира дефицит във ФИПП.

Във връзка с разходите за банката попечител следва да се има предвид, че съгласно чл. 123б, ал. 5 от действащия КСО „Възнагражденията, изплащани на банката-попечител по договора за попечителски услуги, са за сметка на пенсионноосигурителното дружество.“ Това е логично решение, предвид обстоятелството, че ПОД събира такси и удържки за своята дейност. Поемането от ФИПП на разходите за попечителски услуги също може да доведе до формиране на дефицит във ФИПП.

Във връзка с ал. 8 от чл. 192а е необходимо изрично да се уреди отчетността и одита на годишния финансов отчет на ФИПП (налице е изискване за спазване на глава петнадесета, но не е предвидено изрично задължение за избор на одитори, формулировката може да се тълкува и че при спазване на съответните изисквания дружеството е длъжно да извърши само определени действия, които не включват избор на одитори). Също така следва да се развие уредбата на предоставяне на информация за дейността на ФИПП, напр. месечни отчети за надзорни цели.

В ал. 9 на чл. 192а е необходимо да се уточни документът, в който се извършва заверката от отговорния актюер, и да се уредят изискванията към неговото съдържание. Предлагаме това да бъде годишният актюерски доклад.

Правната сигурност предполага изрично да се предвиди задължение за допълване на ФИПП с необходимите средства, включително със собствени средства на дружеството при недостиг в резерва за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии, със съответния срок.

В ал. 12 на чл. 192а се предвижда, че превишението във ФИПП над 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите се прехвърля в резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии, който е в пенсионноосигурителното дружество. Това решение оцетява пенсионерите, тъй като между тях се споделя биометричния риск и съгласно проекта те носят в основната си част инвестиционния риск.

В ал. 13 на чл. 192а не е предвидено ограничение във времето за възстановяване на дефицит – напр. ако е покрит значителен дефицит преди 10 г., не е уместно той да се покрива с текущо превишение във ФИПП, който е формирано и от управлението на средствата на новопостъпили лица, които не са ползвали покритието на дефицита в предходния момент. От друга страна споделянето на риска предимно между пенсионерите би предполагало участието им в разпределението на посоченото превишение.

Уредбата на ФРП препраща към уредбата на ФИПП и във връзка с това следва да се имат предвид изложените до тук бележки относно ФИПП.

Съгласно ал. 3 на чл. 192б във ФРП се водят аналитични сметки на лицата с отпуснати разсрочени плащания от УПФ. Понятието „аналитична сметка“ не е дефинирано и не са ясни правилата за воденето на аналитичните сметки и как инвестиционните резултати на ФРП се отразяват върху извършваните разсрочени плащания и тяхната актуализация. Воденето на аналитичните сметки не попада в обхвата на делегацията за воденето на индивидуалните партиди по чл. 129, ал. 9 от КСО, и в обхвата на редица положения, относими към индивидуалните партиди (напр. че средствата по тях не подлежат на принудително изпълнение и че не се допуска преразпределение на средства между тях).

С оглед яснота и правна сигурност е подходящо аналитичните сметки да бъдат ясно уредени като сметки, водени за всяко отделно лице.

Видно от чл. 192б, ал. 6, недостигът във ФРП се покрива със средства от резерва за гарантиране на brutния размер на осигурителните вноски. Това решение не е удачно, тъй като този резерв е предназначен да покрива инвестиционния риск в края на фазата на натрупване и неговият размер се изчислява въз основа на активите на УПФ, които не включват активите на ФРП. Също така текстът на чл. 193а не е синхронизиран с него.

С чл. 192в на КСО се урежда инвестирането на средствата на ФИПП и ФРП. Допускат се инвестиции в акции, търгувани на регулирани пазари, както и в акции и дялове на дружества със специална инвестиционна цел и колективни инвестиционни схеми. Съгласно ал. 3, до 10 на сто от активите на ФИПП и ФРП могат да бъдат инвестирани в такива финансови инструменти. Налице е и противоречие в заложените инвестиционни ограничения, доколкото в ал. 4 е посочено, че средствата на ФИПП и ФРП се инвестират при спазване на ограничението на чл. 178, ал.14 от КСО, което допуска инвестиране до 20 на сто от активите в акции и/или дялове на колективни инвестиционни схеми. Съгласно разпоредбата на ал. 4 е разрешено и извършването на репо и обратни репо сделки и сделки за намаляване на инвестиционния риск с активите на ФИПП и ФРП. В чл. 192в не е предвидено прилагане на чл. 177а от КСО относно инвестициите в един емитент, което би способствало за ограничаване на концентрационния риск. В уредбата на инвестиционния режим на ФИПП не е включено и ограничението по чл. 178, ал. 16 от КСО, не повече от 20 % от активите да са деноминирани във валута, различна от лев и евро, което ограничава поемането на валутен риск. Изложението предполага преразглеждане на допустимите инвестиционни инструменти, както и инвестиционните ограничения, особено предвид посоченото в Концепцията по отношение на средствата на фонда за изплащане на пожизнените пенсии: „Консервативен профил на управление и 100 % инвестиции във финансови инструменти с фиксиран доход. Инвестиции в инструменти с променлив доход, акции и деривативи не са допустими“.

Регламентирането на ФИПП и ФРП в проекта като обособени имуществва, които не са част нито от УПФ, нито от ПОД, не е отчетено при препращането към уредбата на инвестициите. Така например, трябва да се допълни чл. 177, така че да не се допуска придобиване/прехвърлянето на активи между обособените имуществва, ПОД и фонда, да се допълнят забраните по чл. 177а и да се препрати към тях в ал. 4 от чл. 192в. Във връзка с инвестициите на ФИПП/ФРП следва да се прилага съответно и чл. 180б.

С промените в чл. 193 от КСО се намалява и размерът на резерва за минималната доходност за ППФ, независимо че с проекта не се предвижда гаранция за brutния размер на вноските за този фонд, въпреки възприетото в Концепцията в този смисъл.

С оглед яснота и правна сигурност чл. 193а следва да се допълни със задължение при недостиг в резерва ПОД да покрие гаранцията със собствени средства. Алинея 3 следва да се прецизира, като се предвиди изключение за случаите по чл. 171, ал. 4 - при прехвърляне на средства при навършена пенсионна възраст, които надвишават brutния размер на вноските, не следва да се прехвърля и част от резерва, формиран от дружеството, управляващо фонда, където се е осигурявало лицето, след като рискът не се е реализирал. Предвиденото в ал. 5 покриване със средства на резерва на недостиг във фонда за разсрочени плащания не е подходящо, тъй като резервът за гарантиране на brutния размер на осигурителните вноски има друг предмет. Също така неговият размер е в зависимост от активите на универсалния пенсионен фонд и не отчита активите във фонда за разсрочени плащания, който представлява самостоятелно обособено имущество съгласно проекта. Изискванията към инвестирането на средствата в резерва, предвидени в ал. 6, са идентични с тези към резерва за минимална доходност, респективно с изискванията към инвестициите на ФДЗПО. Доколкото резервът по чл. 193а, ал.1 се създава с цел преодоляване евентуални неблагоприятно

въздействие на инвестиционния риск, следва да се заложи по-консервативен режим на инвестиране на средствата му. С оглед недопускане на прехвърлянето на лоши инвестиционни резултати между пенсионните фондове непосредствено преди пенсиониране може да се предвиди, че Когато натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице навършило определена възраст преди възрастта за пенсиониране, са по-малко от сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски, намалени с частта от вноските, съответстваща на изплатените му средства по чл. 139, ал. 1, т. 2, индивидуалната партида се допълва до тази сума със средства от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските и на фонда, където лицето желае да се осигурява, се превежда brutния размер на вноските.

Предвид изложеното предлагаме уредбата на функционирането на фондовете за извършване на плащанията и резервите да бъде развита по следния начин:

„Глава шестнадесета

Фондове за извършване на плащанията и резерви за изпълнение на задълженията на пенсионноосигурителното дружество

Фонд за изплащане на пожизнени пенсии

Чл. 190а. (1) Фондът за изплащане на пожизнени пенсии се създава с решение на управителния орган на пенсионноосигурителното дружество при определяне на първата допълнителна пожизнена пенсия за старост и се формира от прехвърлените средства от индивидуалните партии на лицата, с които е сключен пенсионен договор, от прехвърлените средства от резерва по чл. 192, ал. 2 и от дохода от инвестирането им. Фондът възниква като юридическо лице от датата на вземане на решението по изречение първо.

(2) От фонда се изплащат пожизнените пенсии и разходите за придобиване и продажба на неговите активи.

(3) Оценката на активите и пасивите на фонда се извършва към края на всеки календарен месец, в съответствие с изискванията на чл. 181.

(4) Пенсионноосигурителното дружество сключва договор с банка-попечител за съхранение на активите на фонда при съответно прилагане на чл. 123а и 123б.

(5) Изчисляването на фонда се извършва ежегодно към 31 декември всяка година и се заверява от отговорния актюер на пенсионноосигурителното дружество в годишния актюерски доклад.

(6) При изчисляването на фонда по реда на ал. 5 се използва таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот, публикувана от Националния статистически институт за годината, за която се изчислява фондът, като полът не се отчита като актюерски фактор и не се залагат допусканията относно бъдеща положителна доходност от инвестициите.

(7) Положителният доход от инвестирането на средствата на фонда, намален със средствата за актуализация на пенсията и отчисляване на таксата по чл. 201, ал. 1, т. 3, се натрупва във фонда и се използва за покриване на недостиг в него.

(8) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно по всяко време да поддържа достатъчен по размер фонд, отговарящ на цялостната му дейност, с който да гарантира покритие на поетите рискове. В случай че при изчисляването по ал. 5 размерът на фонда е по-нисък от размера на задълженията към пенсионерите, дружеството го допълва до размера на тези задължения със средства от резерва по чл. 192, ал. 2, а при недостиг на средства в него – със собствени средства.

(9) Изискванията към формирането, изчисляването и поддържането на фонда, определянето на излишък и недостиг в него и допълването на фонда до изискуемия размер се определят с наредба на комисията.

(10) Пенсионноосигурителното дружество води самостоятелно счетоводство и съставя отделен годишен финансов отчет на фонда и годишен доклад за дейността му в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството, приложимия

национален счетоводен стандарт, този кодекс и актовете по прилагането му, като се прилагат съответно чл. 185, ал. 2 и 3 и чл. 186а – 190.

(11) Когато при осъществявания финансов надзор се установи, че в отчети и в справки пенсионноосигурителното дружество е изчислило размера на фонда или неговите активи, пасиви, приходи, разходи или други показатели в нарушение на този кодекс и на актовете по прилагането му, комисията по предложение на заместник-председателя на комисията може да разпореди да се извърши ново изчисление на всеки от тези показатели.

Фонд за разсрочени плащания

Чл.190б. (1) Фондът за разсрочени плащания се създава с решение на управителния орган на пенсионноосигурителното дружество при определяне на първото разсрочено плащане и се формира от прехвърлените средства от индивидуалните партии на лицата, с които е сключен договор за разсрочено плащане, от прехвърлените средства от резерва за гарантиране на разсрочени плащания и от дохода от инвестирането им. Фондът възниква като юридическо лица от датата на вземане на решението по изречение първо.

(2) От фонда се извършват разсрочените плащания при придобито право на пенсия от универсален пенсионен фонд и разходите за придобиване и продажба на неговите активи.

(3) Във фонда по ал. 1 се водят аналитични сметки за лицата, чиито средства са прехвърлени, в които се правят записи за постъпилите средства и изплатените суми на всяко лице.

(4) В дейността на фонда се прилагат съответно разпоредбите на чл. 190а, ал. 3 –

11.

(5) Изискванията към воденето на аналитични сметки се определят с наредба на комисията.

Фонд за професионални плащания

Чл.190в. (1) Фондът за разсрочени плащания се създава с решение на управителния орган на пенсионноосигурителното дружество при определяне на първата срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране или първото разсрочено плащане във връзка с придобито право на пенсия от професионален пенсионен фонд и се формира от прехвърлените средства от индивидуалните партии на лицата, с които е сключен пенсионен договор, съответно договор за разсрочено плащане, от прехвърлените средства от резерва за гарантиране на професионални плащания и от дохода от инвестирането им. Фондът възниква като юридическо лица от датата на вземане на решението по изречение първо.

(2) От фонда се извършват разсрочените плащания при придобито право на пенсия от професионален пенсионен фонд и разходите за придобиване и продажба на неговите активи.

(3) Във фонда по ал. 1 се водят аналитични сметки за лицата, чиито средства са прехвърлени, в които се правят записи за постъпилите средства и изплатените суми на всяко лице.

(4) В дейността на фонда се прилагат съответно разпоредбите на чл. 190а, ал. 3 – 11 и чл. 190б, ал. 5.

Гаранции за изпълнение на задълженията

Чл. 191. Пенсионноосигурителното дружество, което управлява универсален и/или професионален пенсионен фонд, гарантира с активите си изпълнението на задълженията към осигурените лица, пенсионерите и техните наследници.

Резерви на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 192. (1) Пенсионноосигурителното дружество задължително създава общи резерви по реда на Търговския закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., доп., бр. 67 от 2003 г.) За покриване на недостига във фонда за изплащане на пожизнени пенсии пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии.

(3) За покриване на недостига във фонда за разсрочени плащания пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране на разсрочените плащания.

(4) За покриване на недостига във фонда за професионални плащания пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране на професионалните плащания.

(5) Резервите по ал. 2 - 4, наричани по-нататък „резерви за гарантиране на плащанията“, се формират със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество.

(6) Минималният размер на всеки резерв за гарантиране на плащанията е 4 на сто от изискуемия размер на съответния фонд за извършване на плащанията.

(7) Средствата на всеки резерв за гарантиране на плащанията могат да се използват само за покриване на недостиг в съответния фонд за извършване на плащанията.

(8) Средствата на резервите за гарантиране на плащанията се инвестират по реда на чл. 180г и се оценяват съгласно чл. 181.

(9) Пенсионноосигурителните дружества не могат да разпределят дивидент на своите акционери преди формирането на резервите за гарантиране на плащанията.

(10) Изискванията към формирането, изчисляването и поддържането на резервите за гарантиране на плащанията, допълването им до изискуемия размер и освобождаването на средства от тях се определят с наредба на комисията.

Минимална доходност

Чл. 193. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., в сила от 1.03.2003 г., бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителните дружества са задължени да постигат минимална доходност при управлението на активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Минималната доходност се определя от комисията към края на всяко тримесечие в процент поотделно за универсалните и професионалните пенсионни фондове на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички фондове от съответния вид за предходния 24-месечен период.

(3) Минималната доходност за съответните видове пенсионни фондове представлява 60 на сто от средната постигната доходност или с 3 процентни пункта по-малка от средната - което от двете числа е по-малко.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Минималната доходност се обявява от комисията до края на всеки месец, следващ отчетното тримесечие.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Когато постигнатата доходност от фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване е по-ниска от минималната, пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, е длъжно в 10-дневен срок от обявяването ѝ да покрене разликата до минималната.

(6) За гарантиране на минималната доходност се създават резерви в пенсионния фонд и в пенсионноосигурителното дружество.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2003 г., изм., бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Когато постигнатата доходност от универсален или професионален пенсионен фонд е с над 40 на сто по-висока от средната постигната доходност за съответния вид пенсионен фонд или превишава с 3 процентни пункта средната - което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят за резерв от съответния фонд. Стойността на

резерва не може да надвишава 1 на сто от стойността на нетните активи на фонда.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Пенсионноосигурителното дружество задължително създава със собствени средства резерв в дружеството за всеки управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване. Резервът се преизчислява към края на всеки месец, като размерът му не може да е по-малък от 0,5 на сто и по-голям от 1,5 на сто от стойността на нетните активи на съответния фонд, намалени със средствата на резерва по ал. 7.

(9) Ако постигнатата доходност на универсалния и професионалния пенсионен фонд е под гарантирания минимум, разликата се покрива от резерва във фонда. Когато средствата от резерва във фонда не са достатъчни, пенсионноосигурителното дружество покрива недостига със средствата от резерва по ал. 8.

(10) (Нова – ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Пенсионноосигурителното дружество покрива със собствени средства разликата до минималната доходност, в случай че средствата на резервите по ал. 7 и 8 не са достатъчни.

(11) (Предишна ал. 10, изм. – ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Средствата на резервите по ал. 7 и 8 се инвестират при спазване разпоредбите на чл. 175 – 180а и 180в. **Средствата на резервите по ал. 8 се инвестират в съответствие с чл. 180г.**

(12) (Предишна ал. 11 – ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Отчисленията за създаване на резерва по ал. 8 се признават за разход на пенсионноосигурителното дружество и не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(13) (Предишна ал. 12, доп. – ДВ, бр. 92 от 2017 г., в сила от 18.11.2018 г.) Начинът и редът за определяне на минималната доходност, за покриване на разликата до минималната доходност и за формиране и използване на резервите по ал. 7 и 8, както и за освобождаване на средства от резерва по ал. 8, се уреждат с наредба на комисията.

Резерви за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноски във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване

Чл. 193а. (1) За гарантиране сумата на brutния размер на преведените от Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт вноски във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване към датата на отпускане на плащанията по чл. 167, чл. 168 и чл. 169а¹, в пенсионноосигурителното дружество се създават резерв за гарантиране на brutния размер на вноските в универсален пенсионен фонд и резерв за гарантиране на вноските в професионален пенсионен фонд.

(2) Всеки резерв по ал. 1 е в размер 0,5 на сто от стойността на нетните активи на съответния фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, като се създава със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество и се преизчислява към края на всеки месец. В случай на недостиг в резерва дружеството го допълва със собствени средства.

(3) При прехвърляне на средства по чл. 171 на осигурено лице в универсален пенсионен фонд, което не е навършило възраст с 5 години по-ниска от възрастта му по чл. 68, ал. 1, пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, от който се прехвърлят средствата:

- 1. превежда на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който се прехвърлят средствата, част от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските в универсален пенсионен фонд, равна на 0,5 на сто от прехвърлената сума;**
- 2. предоставя на дружеството по т. 1 информация за размера на прехвърлените средства и на сумата по чл. 131, ал. 1 към датата на прехвърлянето.**

(4) Когато натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице в универсален пенсионен фонд, което е навършило възраст с 5 години по-ниска от възрастта му по чл. 68, ал. 1, са по-малко от сумата на brutния размер на постъпните

осигурителни вноски, намалени с частта от вноските, съответстваща на изплатените му средства по чл. 139, ал. 1, т. 2, индивидуалната партида се допълва до тази сума със средства от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските в универсален пенсионен фонд и средствата по партидата след допълването ѝ се превеждат на фонда, в който лицето желае да се осигурява. Пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда от който се прехвърлят средствата, предоставя на дружеството, управляващо фонда, където те постъпват, информация за размера на прехвърлените средства и на сумата по чл. 131, ал. 1 към датата на прехвърлянето.

(5) При прехвърляне на средства по чл. 171 на осигурено лице в професионален пенсионен фонд, което не е навършило възраст с 12 години по-ниска от възрастта му по чл. 68, ал. 1, пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, от който се прехвърлят средствата:

1. превежда на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който се прехвърлят средствата, част от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските в професионален пенсионен фонд, равна на 0,5 на сто от прехвърлената сума;
2. предоставя на дружеството по т. 1 информация за размера на прехвърлените средства и на сумата по чл. 131, ал. 1 към датата на прехвърлянето.

(6) Когато натрупаните средства по индивидуалната партида на осигурено лице в професионален пенсионен фонд, което е навършило възраст с 12 години по-ниска от възрастта му по чл. 68, ал. 1, са по-малко от сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски, намалени с частта от вноските, съответстваща до тази сума със средства от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските в професионален пенсионен фонд и средствата по партидата след допълването ѝ се превеждат на фонда, в който лицето желае да се осигурява. Пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда от който се прехвърлят средствата, предоставя на дружеството, управляващо фонда, където те постъпват, информация за размера на прехвърлените средства и на сумата по чл. 131, ал. 1 към датата на прехвърлянето.

(7) Средствата на резервите по ал. 1 могат да се използват само за:

1. допълване на индивидуалните партиди на осигурените лица при прехвърляне на средства по ал. 4 и 6 и при отпускане на предвидените в този дял пенсии и еднократните и разсрочени плащания по чл. 169а¹, ал. 1 и 2.
2. прехвърляне на съответните части от резервите по реда на ал. 3 и 5.

(8) Средствата на резервите по ал. 1 се инвестират в съответствие с чл. 180г.

(9) Отчисленията за създаване на резервите по ал. 1 се признават за разход на пенсионноосигурителното дружество и не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(10) Изискванията към формирането, изчисляването и поддържането на резервите по ал. 1, допълването им до изискуемия размер и освобождаването на средства от тях се определят с наредба на комисията.“

С оглед регламентиране на консервативен режим на инвестиране на фондовете за извършване на плащанията и резервите на пенсионноосигурителното дружество по глава шестнадесета предлагаме и създаването на чл. 180г на систематичното място в уредбата на инвестиционната дейност:

„Активни и инвестиции на фондовете за извършване на плащанията

Чл. 180г. (1) Пенсионноосигурителното дружество инвестира средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии, на фонда за разсрочени плащания и на фонда за професионални плащания само в:

1. финансови инструменти по чл. 176, ал. 1, т. 1, 2, 3, 4, 6, 10 и 11;
2. влогове по чл. 176, ал. 1, т. 5.

(2) До 80 на сто от активите на фондовете по ал. 1 могат да бъдат инвестирани във финансови инструменти по чл. 176, ал. 1, т. 1, 2 и 3, и във влогове по чл. 176, ал. 1, т. 5.

(3) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете по ал. 1 могат да бъдат инвестирани във финансови инструменти по чл. 176, ал. 1, т. 4.

(4) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете по ал. 1 могат да бъдат инвестирани във финансови инструменти по чл. 176, ал. 1, т. 6, 10 и 11.

(5) Финансовите инструменти по чл. 176, ал. 1, т. 6 трябва да бъдат включени в основен индекс на регулиран пазар в държава членка или официален пазар на фондова борса, или на друг организиран пазар в трета държава, функциониращ редовно, признат и публично достъпен, определен с наредба на комисията.

(6) При инвестирането на средствата на фондовете по ал. 1 се прилагат съответно изискванията на чл. 175, чл. 176, ал. 2 и 3, чл. 177, ал. 1-6, чл. 177а, чл. 178, ал. 1-6, 13, 14, 16 и 18, чл. 179, чл. 180, чл. 180а и чл. 180б.

(7) С цел намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фондовете по ал. 1, пенсионноосигурителното дружество може да сключва форуърдни валутни договори при спазване на наредбата по чл. 179б, ал. 3.“

С оглед изложеното относно разходите предлагаме създаването на чл. 169д на систематичното място в уредбата на осигурителните плащания:

„Разходи за извършване на плащанията

Чл. 169д. (1) Разходите за извършване на плащания в страната или в друга държава-членка от фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, от фонда за изплащане на пожизнени пенсии, от фонда за разсрочени плащания и от фонда за професионални плащания са за сметка на пенсионноосигурителното дружество, управляващо съответния фонд.

(2) Разходите за извършване на плащания в трета държава се поемат съобразно предвиденото в правилника на съответния фонд или статута на фонда за извършване на съответното плащане и договора с лицето, получаващо плащането.“

По § 37 (чл. 201 от КСО):

Посочената такса не съответства на залегналата в Концепцията такса в размер до 10 % от реализираната годишна доходност от управлението на средствата във ФИПП. Предвид начина на изчисляването ѝ понастоящем предложената такса ще се събира и в случаите, когато не е постигната положителна доходност при управлението на ФИПП/ФРП.

Предлагаме да се включи предвиденото в Концепцията решение, като се извърши следната промяна в чл. 201, ал. 1, т. 3:

3. такса в размер до 10 на сто от дохода, реализиран от инвестирането на средствата във фондовете за извършване на плащанията.

По § 38 (§ 1, ал. 2, т. 12 от ДР на КСО):

Съгласно предложената промяна в дефиницията по т. 12 за пенсионери се считат и лицата, получаващи разсрочено изплащане. Уточняването на техния статут принципно може да бъде подкрепено, но тъй като тези лица не получават пенсии и предвид разсрочените плащания при трайно намалена работоспособност по чл. 139, ал. 1, т. 2, чл. 142, ал. 1, т. 2 и на наследниците на осигурени лица, би било по-подходящо да се допълни дефиницията за „осигурено лица“ по § 1, ал. 2, т. 11 с оглед включване на лицата, получаващи разсрочено изплащане.

Относно преходните и заключителни разпоредби на проекта на ЗИД на КСО:

Преходните и заключителните разпоредби следва да се развият, напр. с оглед въвеждане на задължения за цялостно привеждане в съответствие на дейността на пенсионноосигурителните дружества и представяне на документи във връзка с това пред КФН, уредба на извършването на заварените плащания след придобито право на пенсия, приемане на подзаконовата нормативна уредба, на национален счетоводен стандарт за отчетите на фондовете за извършване на плащания и др. Във връзка с това е необходимо създаването на следните разпоредби:

§. ... Пенсионноосигурителните дружества привеждат дейността си в съответствие с изискванията на този закон и на подзаконовите нормативни актове, свързани с тяхното прилагане, в срок до 31.08.2021 г., освен ако в този закон е предвиден друг срок.

§. .... (1) Комисията за финансов надзор приема подзаконовите нормативни актове и измененията в заварените подзаконовите нормативни актове, необходими за прилагането на този закон, в срок до 30.06.2021 г.

(2) Министерският съвет приема националния счетоводен стандарт по чл. 190а, ал. 10, чл. 190б, ал. 4 и чл. 190в, ал. 4 в срок до 30.09.2021 г.

§. ... (1) Отпуснатите пенсии и разсрочени плащания до 31.08.2021 г. се изплащат по досегашния ред съобразно сключените пенсионни договори и договори за разсрочено изплащане.

(2) По искане на всеки получател на плащане по ал. 1, сключеният договор се прекратява и плащането се извършва по реда на този закон, ако предвидените в него минимални размери позволяват това.

§. ... Параграф 1, т. 22, буква „г“ от допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството (...) се допълва, като в края се добавят думите: „за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания“

По § 39 от ПЗР на ЗИД на КСО:

Виж бележката по § 7.

По § 40 от ПЗР на ЗИД на КСО:

Предвид изменението в чл. 192, ал. 2, където вече не е предвиден пенсионен резерв (а резерв за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии) е по-подходящо трансформирането на пенсионните резерви да бъде описано без препращане към чл. 192, ал. 2:

„§ 40. С влизането в сила на този закон съществуващите пенсионни резерви за изплащане на пожизнени пенсии от универсалните пенсионни фондове се трансформират в резерви за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии.“

По § 41 от ПЗР на ЗИД на КСО:

Буквалният изказ в § 41, т. 2 може да създаде впечатлението, че в резерва за гарантиране на brutния размер на осигурителните вноски за УПФ се прехвърлят както освободените средства от резервите в ПОД за гарантиране на минималната доходност както за УПФ, така и за ППФ. От друга страна изразът „резерва по чл. 193, ал. 8“ е в единствено число, което може да обоснове и тълкуване, че се визира само резерва за минимална доходност в ПОД за УПФ. С оглед на това е необходимо текстът да се разпише по-ясно.

Във връзка с това предлагаме разпоредбата да придобие следната редакция:

§ 41. (1) До 31 август 2021 г. пенсионноосигурителните дружества:

1. привеждат размера на резервите по чл. 193, ал. 8 в съответствие с изискванията на този закон;

2. създават резервите по чл. 193а, ал. 1, като прехвърлят в тях освободените средства от резервите по чл. 193, ал. 8 за съответния фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване при привеждането в съответствие по т. 1.

(2) Пенсионноосигурителните дружества привеждат капитала си в съответствие с изискванията на чл. 121в в следните срокове:

1. до 31.12.2021 г.:

а) дружеството увеличава капитала си до размера по чл. 121в, ал. 2;

б) дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 2 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.

2. до 31.12.2022 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 2,3 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

3. до 31.12.2023 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 2,6 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

4. до 31.12.2024 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 2,8 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

5. до 31.12.2025 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 3 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

6. до 31.12.2026 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 3,2 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

7. до 31.12.2027 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 3,4 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

8. до 31.12.2028 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 3,6 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

9. до 31.12.2029 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размер 3,8 на сто от активите по чл. 121в, ал. 4, но не по-малко от 7.5 млн. лв.;

10. до 31.12.2030 г. дружеството следва да разполага с капиталова база в размера по чл. 121в, ал. 4.

По § 42 от ПЗР на ЗИД на КСО:

Разпоредбата следва да обхваща и професионалните пенсионни фондове, където също се предвижда гаранция за brutните вноски. За целите на яснота е подходящо изрично да се посочи и че гаранцията обхваща и данните за преведените осигурителни вноски от НОИ, извършвал тази дейност преди преминаването ѝ към НАП.

Предвид това предлагаме разпоредбата да придобие следната редакция:

„§ 42. (1) Националната агенция за приходите предоставя еднократно на пенсионноосигурителните дружества информация за brutния размер на преведените осигурителни вноски за осигурените в управляваните от тях фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване към 30 юни 2021 г. в срок до 31 юли 2021 г.

(2) Информацията по ал. 1 включва и данните за brutния размер на преведените осигурителни вноски от Националния осигурителен институт.“

По § 43 от ПЗР на ЗИД на КСО:

Регламентацията на фазата на изплащане следва да осигурява адекватна защита на интересите на осигурените лица и не следва да се допуска недобра уредба с

успокоението, че впоследствие същата ще бъде ревизирана. Въвеждането на специална преходна разпоредба за извършване на оценка на уредбата на фазата на изплащане е практика, позната на законодателството на ЕС, но нетипична за българската правна система. Не е наложително въвеждане на подобно задължение, тъй като по принцип въздействието на нормативните актове подлежи на последваща оценка (чл. 22 от ЗНА).

Текстът не е коректен и тъй като изразът „при предлаганите гаранции“ може да създаде впечатление, че това, какви са гаранциите, не е въпрос, който подлежи на последваща оценка, въпреки че последващата оценка на въздействието по реда на ЗНА дава възможност да бъде преразгледан всеки въпрос.

Също така не е определено какви са последиците от извършването на посочената оценка.

Предвид изложеното предлагаме § 43 да отпадне.

